FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura	
Codi	34377
Nom	Gestió i administració dels serveis de salut
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2019 - 2020

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1200 - Grau d'Infermeria	Facultat d'Infermeria i Podologia	2	Primer quadrimestre
1213 - Grau d'Infermeria (Ontinyent)	Facultat d'Infermeria i Podologia	2	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1200 - Grau d'Infermeria	15 - Salud pública y enfermería comunitaria	Obligatòria
1213 - Grau d'Infermeria (Ontinyent)	15 - Salut pública i infermeria comunitària	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
CAMAÑO PUIG, RAMON	125 - Infermeria
MERELLES TORMO, ANTONIO	125 - Infermeria
VISCONTI GIJON, JOSE VICENTE	125 - Infermeria

RESUM

L'assignatura de Gestió i Administració dels serveis de salut proporciona un marc per a aproximar-se a la comprensió dels problemes en les organitzacions d'atenció de la salut. Propicia l'accés a les idees de gestió, teories, tècniques i la seua aplicació en les organitzacions de salut, ajudant a comprendre la variabilitat d'estils de gestió i com influeix la personalitat en el lideratge, començant a desenvolupar el seu propi estil.
Aquesta assignatura proporciona les bases per al desenvolupament dels procediments i els plantejaments metodològics de l'Administració de Serveis Sanitaris i Salut, procedint a analitzar les tendències històriques i proporcionant informació sobre alguns dels més importants problemes i desafiaments en la

qualitat i seguretat assistencial. Incorpora diferents aspectes relatius a l'estructura i funcions del Sistema de Salut espanyol i tracta de posar de manifest que el sistema es troba en un procés constant de canvi, que és similar al procés que s'enfronten altres sistemes en el món. En aquest entorn d'incertesa, tant els professionals com els estudiants d'infermeria han de conèixer les característiques d'aquests processos enfocant-se en les circumstàncies, principals problemes, i les alternatives polítiques i evidències establides en les últimes dècades, a través de l'anàlisi de diferents models teòrics, entre ells els models de presa de decisions, de qualitat i seguretat, gestió de riscos, i implementació mesurament i avaluació dels resultats de seguretat. Els temes a cobrir inclouen: visió general del Sistema de Salut espanyol (sectors públic i privat), mecanismes i interfície de connexió entre els diferents nivells del Sistema de Salut espanyol, les diverses estructures de prestació de serveis de salut, els diferents grups professionals, la seua coordinació i establiment d'objectius, els recursos d'atenció de la salut, serveis de salut, cobertura sanitària i els aspectes relatius a la satisfacció de les necessitats de la població a través de procediments d'actuació en qualitat i eliminació de riscos sense perdre de vista les poblacions especials, gènere i diferents qüestions crítiques en els serveis de salut.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Per a un millor aprofitament de l'assignatura es recomana que l'alumnat haja cursat les següents assignatures:
- Assignatures pròpies de la matèria: Salut Pública. Infermeria Comunitària.
- Altres assignatures del mòdul 2 «Ciències de la Infermeria»: Bases històriques, epistemològiques i ètiques de la disciplina infermera. Infermeria Médico-Quirúrgica-I.
- Assignatures del mòdul 1 «Formació bàsica comuna»: Sociologia, gènere i salut. Farmacologia.

COMPETÈNCIES

1200 - Grau d'Infermeria

- Ser capaç, en l'àmbit de la infermeria, de prestar una atenció sanitària integral i professional adequada a les necessitats de salut de la persona, la família i la comunitat que atenen, des del reconeixement al dret a la salut dels ciutadans i ciutadanes, i d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que estableixen les normes legals i deontològiques aplicables.
- Reconèixer el dret a la salut, aplicar el principi d'equitat social a la pràctica professional i comprendre les implicacions ètiques de la salut en un context mundial en transformació.
- Reflexionar sobre la importància de l'anàlisi de gènere en salut i comprendre com en funció d'aquells estils de vida, l'ús del temps i les condicions de treball tenen un impacte en la salut de les persones.

- Analitzar i reflexionar sobre les conseqüències de ser dona i home en el procés d'emmalaltir, l'atenció diferencial que es rep i la manera específica d'afrontar el dolor i la malaltia.
- Treballar en equip, entenent aquest com a unitat bàsica en què s'integren, estructuren i organitzen, de forma uni- o multidisciplinària i interdisciplinària, els professionals i altre personal de les organitzacions assistencials, com a forma d'assegurar la qualitat de l'atenció sanitària.
- Conèixer i aplicar els fonaments i principis teòrics i metodològics de la infermeria, per a la promoció i protecció de la salut, la prevenció de la malaltia i l'atenció integral de les persones, amb la finalitat de millorar la qualitat de vida de la població.
- Protegir la salut i el benestar de les persones, família i grups atesos, i garantir una atenció integral.
- Promoure estils de vida saludables per part de la persona, la família i la comunitat, que fomenten l'autocura en el maneig de la salut.
- Desenvolupar accions d'educació per a la salut utilitzant les estratègies adequades a les persones, famílies i comunitats, i posar a l'abast de la població i en un llenguatge comprensible la informació científica i les recomanacions que se'n deriven.
- Conèixer i aplicar tècniques i instruments de comunicació des d'una perspectiva no sexista, tant en la relació interpersonal com en les dinàmiques de grup.
- Conèixer l'estructura, el funcionament i el finançament dels sistemes sanitari i sociosanitari, amb la finalitat d'utilitzar de forma òptima els recursos disponibles.
- Establir procediments d'avaluació, utilitzant principis cientificotècnics i de qualitat.
- Conèixer i utilitzar els diferents sistemes d'informació sanitària.
- Identificar els determinants de la salut, tant biològics com demogràfics, ambientals, socials, econòmics, culturals, psicològics i de gènere, analitzar la seua influència en les condicions de vida i treball de la població i la seua repercussió en el procés de salut-malaltia.
- Identificar la participació comunitària com un element imprescindible per al desenvolupament de la promoció de la salut, així com participar en la formulació, execució i avaluació de polítiques públiques saludables i projectes intersectorials que enfortisquen el desenvolupament local.
- Tenir en l'activitat professional un punt de vista crític, creatiu, constructiu i orientat a la investigació en salut.
- Comprendre la importància i les limitacions del pensament científic en l'estudi, la prevenció i el maneig de l'estat de salut de les persones.
- Adquirir la formació bàsica per a l'activitat investigadora, i identificar els elements i fases que intervenen en el procés d'investigació.
- Ser capaç de formular hipòtesis, recollir i valorar de forma crítica la informació per a la resolució de problemes aplicant, entre d'altres, l'enfocament de gènere.
- Dirigir, avaluar i prestar les cures integrals d'infermeria a l'individu, a la família i a la comunitat.
- Capacitat per a descriure els fonaments del nivell primari de salut i les activitats que cal desenvolupar per a proporcionar una cura integral d'infermeria a l'individu, la família i la comunitat. Comprendre la funció i les activitats i l'actitud cooperativa que el professional ha de desenvolupar en un equip d'atenció primària de salut. Promoure la participació de les persones i grups en el seu procés de salut-malaltia

- Conèixer el sistema sanitari español. Identificar les característiques de la funció directiva dels serveis d'infermeria i la gestió de cures. Conèixer i ser capaç d'aplicar les tècniques de direcció de grups.
- Treball fi de grau. Matèria transversal el treball de la qual es realitzarà associat a diferents matèries.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

Els resultats de l'aprenentatge. En finalitzar amb èxit aquest mòdul, l'estudiant serà capaç de:
a. Discutir el valor de les estratègies de desenvolupament de processos i activitats basades en l'evidència.
b. Examinar el sistema de salut local, nacional i internacional;
c. Descriure els conceptes bàsics i les teories en la gestió de la salut;
d. Discutir críticament els processos, tècniques i models de gestió de la qualitat.
i. Aplicar els principis de qualitat i gestió de riscos en la cura de la salut
f. Discutir els temes contemporanis de l'atenció de la salut;
g. Desenvolupar i analitzar tant atributs de lideratge i **gerenciales en la trobada i maneig de canvis;
h. Aplicar habilitats efectives de comunicació en presentacions escrites i orals així com en la seua interrelació amb els pacients en situacions relacionades amb la cura de la salut i de risc;
i. Avaluar críticament les tècniques de gestió de riscos en la prestació d'atenció en les àrees d'infermeria, incloent l'atenció a la persona major i en els departaments d'emergència i desenvolupar el coneixement expert de la documentació publicada pels organismes reguladors;
j. Discutir críticament la seguretat del pacient i la seua rellevància per a la infermeria i la Iniciativa de Seguretat del Pacient Primer;
k. Discutir críticament les iniciatives nacionals i internacionals per a la seguretat dels pacients, la qualitat i la gestió del risc.
l. Discutir els rols i funcions dels professionals de la salut dins del sistema de salut i els factors que influeixen en les tendències en lideratge i gestió;
m. Identificar la capacitat i habilitats de les infermeres en la gestió de l'atenció al client;
n. Discutir críticament els rols i funcions dels sistemes d'informació sanitària i les tecnologies de la informació i de la comunicació (TIC) i la seua importància en el sistema de salut espanyol;
o. Discutir críticament els riscos inherents al maneig de medicaments per a infermeres i pacients;
p. Discutir críticament la relació entre la qualitat i el desenvolupament de la pràctica en el subministrament d'atenció d'alta qualitat.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. SISTEMES ECONÒMICS I SOCIALS I LA SEUA REPERCUSSIÓ EN LES POLÍTIQUES SANITÀRIES

1. Sistemes econòmics i socials. Economia socialista. Economia de mercat. Models d'estat. Concepte actual d'estat.
2. Globalització i salut.
3. Bases de l'estat de benestar.
4. Política social i sanitària. Estratègies per al desenvolupament. Política sanitària en l'Estat de benestar.
5. Sistemes sanitaris mundials i reformes sanitàries. Estratègies de l'OMS per als sistemes de salut.

6. Sistema sanitari espanyol. Evolució i característiques.

2. GESTIÓ DELS SERVEIS DE SALUT

1. Aspectes bàsics de l'economia de la salut. Relació economia i sector sanitari. Oferta i demanda. Finançament dels serveis de salut.
2. Avaluació econòmica dels programes i serveis sanitaris. Administració dels serveis de salut. Planificació sanitària. Models i tipus de planificació.
3. Sistemes d'informació sanitària.
4. Cultura organitzativa. Cures centrades en el pacient.

3. QUALITAT ASSISTENCIAL

1. Excel·lència i qualitat. Eficàcia, eficiència, efectivitat i equitat
2. Qualitat en el sistema sanitari: Gestió del risc i seguretat del pacient
3. Qualitat en el sistema sanitari: Gestió del risc i seguretat del pacient

4. PROGRAMA DE PRÀCTIQUES EN AULA (modalitat P)

Per a reforçar el contingut impartit en les Unitats Temàtiques es proposa la realització d'exercicis pràctics de treball de grup i activitats complementàries perquè les i els estudiants adquirisquen competències i exerciten habilitats i destreses que els van a resultar d'utilitat quan s'incorporen als Centres de pràctiques. Per exemple: Anàlisi de l'error. Exercici infermeres de **Denver i desenvolupament de Normes de qualitat d'infermeria: Redacció de normes de qualitat de procés d'una activitat.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	57,50	100
Pràctiques en aula	8,00	100
Tutories reglades	2,00	100
Elaboració de treballs en grup	5,00	0
Elaboració de treballs individuals	5,00	0
Estudi i treball autònom	10,00	0
Lectures de material complementari	5,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	5,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Resolució de casos pràctics	5,00	0
TOTAL	**112,50**	

METODOLOGIA DOCENT

1 Clases teòric-pràctiques

Classes magistrals participatives, amb suport de mitjans audiovisuals en les quals es treballaran els continguts de l'assignatura, es formularan preguntes que es debatran en l'aula.

La docència en modalitat Pràctica d'aula (Grup P1 i P2) desenvolupa continguts transversals amb les assignatures del mateix semestre de la titulació de grau. L'alumnat treballarà en les sessions P segons les pautes plantejades el dia de la presentació de la assignatura. La valoració d'aquestes activitats s'incorporara a l'avaluació del treball cooperatiu i autònom de l'assignatura.

2 Treball de grup

Elaboració de treballs en petit grup (5 o 6 estudiants) sobre continguts del programa amb exposició final oral al gran grup o lliurament del treball realitzat.

3 Tutories

Període formatiu realitzat pel professor l'alumnat per a revisar i discutir materials i temes de les classes i consultar dubtes.

4 Avaluació

Proves escrites per a la valoració dels continguts teòric-pràctics, i presentació de treballs individuals i en grup.

5 Activitats complementàries

Altres possibles activitats formatives relacionades amb el mòdul: conferències, tallers, vídeo-fòrum, visites, etc.

6. Estudi i treball autònom
--- Estudi i preparació dels continguts. par
--- Elaboració de tasques i treballs individuals i de grup. par
--- Estudi i preparació de proves orals i/o escrites.

L'Aula virtual s'utilitzarà com mitjà de comunicació entre el professorat i l'alumnat, així com per a l'intercanvi de documents i materials de suport a la docència d'ús privatiu per a l'assignatura.

AVALUACIÓ

Serà necessari superar cadascuna de les parts de forma individual.

Puntuació obtinguda en la prova escrita 80%. La prova escrita consistirà en dues parts: preguntes tipus test i preguntes a desenvolupar. Sent requisit necessari superar les dues parts de forma individual.
40 preguntes tipus test (0.1 punt per pregunta), amb quatre opcions modele EIR. Tres incorrectes resten una correcta.
4 Preguntes a desenvolupar (1 punt per pregunta).

Activitats pràctiques
Material desenvolupat en classes P, 1 punt.
Activitats complementàries desenvolupades al llarg del curs (Anàlisi, etc.) 1 punt.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Alberdi Castell, R. Mª. et al. (1982). Administración. Curso de nivelación de ATS. Madrid: UNED.
Balderas Pedrero, Mª L. 81995). Administración de los servicios de enfermería. 3ª ed. Madrid: Interamericana.
Bueno Campos, E. (1994). La planificación estratégica en hospitales: problemas y enfoques principales. Papeles de gestión sanitaria. Monografías de economía y gestión de la salud, 1ª ed. Valencia: MCQ.
Buglioli, M. y Ortún Rubio, V. (2001). Decisión clínica: Cómo entenderla y mejorarla. Springer-Verlag. Barcelona: Ibérica.
Corella, J. Mª. (1998). Introducción a la gestión de marketing en los servicios de salud. Pamplona: Gobierno de Navarra, Departamento de Salud, 1998
Cotta, Rosângela M. (2002). Innovaciones en la gestión de salud: estudio de una serie de pacientes en hospitalización domiciliaria. Valencia: Universitat de València, 2002.
Dominguez Alcón, C. (1984). Administración y Legislación. Barcelona: Ed. Massan.
Donabedian A. (1988). Los espacios de la salud: aspectos fundamentales de la atención médica. México: Fondo de Cultura Económica.
Drumond M. F., Stoddart G. L. y Torrance G. W. (1991). Métodos para la evaluación económica de los programas de atención de la salud. Madrid: Díaz de Santos.
Instituto Valenciano de Estudios en Salud Pública. (1995). Jornadas de Economía de la Salud (15a.). Asociación de Economía de la Salud: Instrumentos para la gestión en sanidad: XV Jornadas de Economía de la Salud. Barcelona.
- La Mónica, E. L. (1995). Dirección y administración en enfermería: un enfoque práctico. Barcelona: Mosby.
Lázaro y de Mercado, P. (1994). Evaluación de tecnología médica. Papeles de gestión sanitaria. Monografías de economía y gestión de la salud. 1ª ed. Valencia: MCQ.
López i Casasnovas, G. (2003). El Interfaz Público-Privado en Sanidad. Barcelona: Masson.
Marriner, A. (1993). Manual de Administración de Enfermería. 4ª ed. Madrid: Interamericana.
Maslow, A. (1983). El Hombre Autorrealizado. Barcelona: Cairos.
Ministerio de Sanidad. (1973). ATS y Auxiliares de Clínica de la Seguridad Social. Estatutos y normas complementarias.
Mompart García, Mª P. (dir.). (1995). Administración de servicios de enfermería. Barcelona: Masson.
Ortún Rubio, V. (1990). La economía en sanidad y en medicina: instrumentos y limitaciones.

Barcelona: Escuela Universitaria de Trabajo Social.
Ortún Rubio, Vicente. (2003). Gestión clínica y sanitaria: de la práctica diaria a la academia, ida y vuelta. Masson: Barcelona.

- Puig Junoy, J., Pinto Prades, J. L. y Dalmau Matarrodona, E. (2001). El valor monetario de la salud. Economía de la salud y gestión sanitaria. Barcelona: Springer-Verlag Ibérica.
Stiglitz, J. E. (1993). Economía. Barcelona: Ariel Económica.
Vivas Consuelo, D. (1994). Mejora continuada de la calidad de los servicios de salud: los gráficos de control estadístico del proceso. Papeles de gestión sanitaria. Monografías de economía y gestión de la salud [1ª ed.]. Valencia: MCQ.
White, K. L. (1997). Fundamentación y Práctica de la Planificación y la Gestión Nacionales de los Servicios de Salud. Cuadernos de salud pública. Ginebra: OMS.
WHO (1991) 21 Health for All (HFA) targets for the 21st Century. Draft - 24.3.1998. WHO Regional Office for Europe.
Yates J. (1990). Camas hospitalarias: problema clínico y de gestión. Barcelona: Doyma, 1990.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Continguts

Los contenidos permanecen en los mismos términos que la docencia presencial. Con la simple alteración de orden o términos de exposición.

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

Volumen y planificación temporal permanecen invariables.

3. Metodologia docent

Subida de materiales al Aula virtual.

Propuesta de actividades por aula virtual.

Presentaciones locutadas y documentos complementarios.

Debates en el fórum.

Tutorías mediante correo electrónico.

Otros que se describen el anexo I y II (depositados en aula virtual).

Se tendrá especial consideración a los trabajos individuales y/o en grupo realizados a lo largo del desarrollo de la asignatura.

Se mantiene la práctica «P», pero en modalidad no presencial.

Se plantea la realización de un trabajo en formato portafolio con una series de ítems en función de los contenidos impartidos en cada grupo. De ellos, el alumnado podrá elegir 4 de los ítems propuestos. Se facilitará bibliografía relacionada con los ítems propuestos. Las directrices sobre cómo efectuar el portafolio se ofrecerán por parte del profesorado responsable de impartir cada grupo, en su Aula Virtual.

4. Avaluació

Se elimina la prueba tipo ‘test’ y preguntas a desarrollo.

Hasta 2,5 puntos los trabajos o actividades individuales y/o en grupo.

Hasta 2,5 puntos el trabajo derivado de la práctica «P».

Hasta 5,0 puntos el trabajo derivado de la realización del portafolio.

5. Bibliografia

La bibliografía recomendada se mantiene pues es accesible, adicionalmente todo el contenido de la asignatura puede ser obtenido a través de diferentes Bases de Datos a través VPN y el acceso a recursos de la biblioteca de la Universitat de Valencia. Aunque el tema de los portafolios también este generalizado y es fácilmente accesible, se incorpora bibliografía adicional para consultar este contenido:

- Barberà, E. (2008). El estilo e-portafolio. Barcelona. Editorial UOC. Barrett, H. (1998). Strategic questions to consider when planning for electronic portfolios. Leaning & Leading with technology 26(2), 6-13

- Barberà, E., Bautista, G., Espasa, A. y Guasch, T. (2006). “Portafolio electrónico: desarrollo de competencias profesionales en la Red”. En Antoni Badia (coord.). Enseñanza y aprendizaje con TIC en la educación superior [monográfico en línea]. Revista de Universidad y Sociedad del Conocimiento (RUSC). Vol. 3, n.° 2. UOC. http://www.uoc.edu/rusc/3/2/dt/esp/barbera_bautista_espasa_guasch.pdf

- Barberà, E., Gewerc, A. y Rodríguez, J.L. (2009). “Portafolios electrónicos y educación superior en España”. RED: Revista de Educación a Distancia. Número monográfico VII.-30 de abril de 2009. Número especial dedicado a Portafolios Electrónicos y educación superior. Disponible en https://www.um.es/ead/red/M8/ y también en https://www.um.es/ead/red/M8/intro.pdf

- Barrett, H. and Wilkerson, J. (2004). Conflicting Paradigms in Electronic Portfolio Approaches. Consultado 11/03/2008 en:http://electronicportfolios.org/systems/paradigms.html

- Blackburn, J. L.; Hakel, M. D. (2006). Enhancing self-regulation and goal orientation with eportfolios. In A. Jafari; C. Kaufman (Eds.), Handbook of Research on ePortfolios (83-89).

- Hershey PA: Idea Group Reference. IMS (2005). IMS ePortfolio Best Practice and Implementation Guide. En línea: http://www.imsglobal.org/ep/epv1p0/imsep_bestv1p0.html.[Consultado: 14/07/2008]

- Jafari, A. & Kaufman, C. (eds, 2006). Handbook of Research on ePortfolios. Hershey (PA): Idea Group. Litwin, E. (1997). Las configuraciones didácticas. Una nueva agenda para la enseñanza superior. Buenos Aires: Paidós.

- Morris, J, & Buckland, H. (2000). Electronic Portfolios for Learning and Assessment. Proceedings: Society for Information Technology and Teacher Education (SITE) San Diego CA, pp. 1085-1090.

- Poblete, M. y García Olalla, A. (Coord.) (2007). Desarrollo de competencias y créditos transferibles: experiencia multidisciplinar en el contexto universitario. Madrid: Mensajero. RED, Revista de Educación a Distancia. Número monográfico VIII.- 30 de Abril de 2009. Número especial dedicado a Portafolios electrónicos y educación superior. http://www.um.es/ead/red/M8 Portafolios electrónicos y educación superior en España: Situación y tendencias.

- Wiedmer, T. L. (1998). Digital portfolios. Phi Delta Kappan, 70 (8), 586-590. Wilson, B. (1995). Metaphors for instruction: Why we talk about learning environments. Educational Technology, Special Seccion: Constructivist learning environments, september-october, 25-30.